

område, og der er flest norske bidrag, men denne skævhed bliver der rådet bod på i det følgende bind i skriferækken, "*Det främmande*" i *nordisk språkpolitik. Om normering av utländska ord* (2004).

En del stavfejl og andre mindre sprogfejl der forekommer i de dansk-sprogede indlæg skrevet af islændinge og færinger, burde have været rettet. Det skal dog ikke hindre mig i at anbefale bogen til den sprogrøtterisk og sprogpolitisk interesserede læser!

Arild Hald Kierkegaard

Sagasproget i ny belysning

Jan Terje Faarlund: *The Syntax of Old Norse. With a Survey of the Inflectional Morphology and a Complete Bibliography.* Oxford: Oxford University Press 2004. 300 sider. £ 75,00.

Med *The Syntax of Old Norse* (SON) er det første gang i hundrede år, at en større fremstilling af norrøn (o: ældre vestnordisk, oldnordisk, red.) syntaks ser dagens lys. Hidtil har man for det større overblik skyld været henvist til M. Nygaards *Norrøn Syntax* (1905) og selvfølgelig til adskillige mere eller mindre dybtgående enkeltfremstillinger. Jeg vil i det følgende se på bogen ud fra en filologistuderendes synspunkt.

Den nye ordføjningslære er nydelig indbunden, og skrifttypen er af en behagelig størrelse. Formidlingsproget er engelsk som en naturlig følge af den meget store primære brugergruppe, lingvister, der er spredt over hele verden og ikke kan forventes alle at have et skandinavisk modersmål end-sige at beherske et skandinavisk sprog.

Bogen er desværre ret dyr. Der skal virkelig gode argumenter til for at bruge £ 75 (+ forsendelse) på én bog, da de hurtigt kan udgøre halvdelen af en filologistuderendes bogbudget for et semester. Bedre bliver det ikke af, at den hjemlige boghandel tager omkring kr. 1400! Man kan derfor kun håbe på, at Oxford University Press vil udgive en studieudgave. Studieudgaver ligger almindeligvis på omkring kr. 200-300 for en bog af denne størrelse, men det har ikke været muligt at få bekræftet fra forlaget, om en sådan er på vej.

I bogens indledende dele findes en kildeliste over de anvendte værker og udgaver. Der er benyttet i alt 19 værker fordelt over de prosaiske teksttyper. Men forholdene omkring valget af teksttyper og værker er ikke fuldstændig klare, og det virker som om, forfatteren ikke ved, hvilket ben han skal stå på. Først og fremmest udelukker han digtningen og vil blot benytte

prosattekster, fordi han mener, disse står det talte sprog nærmere. Men omvendt medtages religiøse tekster og lærd litteratur, hvilket vel også må betragtes som stående langt fra ”det mundtlige” stade, for ikke at tale om diplomer og love, som i hvert fald kunne trænge til en nærmere omtale, hvad angår mundtlighed.

Islændingsagaer indtager 12 af de 19 pladser (hvoraf én ganske vist er *Diplomatarium Norvegicum*, en udgave af Norges middelalderlige breve) og bliver ofte anvendt som eksempelstof i bogen. Forfatteren tænker måske, det er grundløst at omtale, at islændingsagaerne står talesproget nærmest af de nævnte genrer, men det er ingenlunde selvindlysende, hvorfor man kunne forvente en omtale af og stillingtagen til forholdet. Samlet set forekommer det problematisk, at grundlaget for arbejdet afhandles med blot 10-11 linjer. Ligeledes må fremdrages den ejendommelighed, at *Laxdóla saga* repræsenteres ved Kr. Kålunds tyske læsebogsudgave og ikke ved sammes danske tekstkritiske udgave.

Ved hvert værk i kildelisten gives to oplysninger sammen med den forkortelse, der bruges: 1) tilblivelsessted, 2) omtrentligt årstal (for håndskrifterne).

For filologistuderende er der overordnet to situationer, hvor man ville gribe til SON: ved den konkrete afkodning

eller forståelse af tekster og ved den (ofte hermed forbundne) filologiske hjælp udi synkrone og diakrone syntaktiske spørgsmål.

Den enestående islandske filolog Stefán Karlsson udtalte sig om den mere teoretiske hjælp i sit foredrag ”Om hjælpemidler og uddannelse for tekststudivere” på et forskermøde i 1987: Man kunne forbedre Nygaards *Norrøn Syntax* ”bl.a. ved at man lagde større vægt på den historiske udvikling inden for den norrøne periode og på norsk-islandske forskelle”. Kildelistens førømtalte oplysninger lægger op til dette, men en sådan hjælp underkendes straks efter i indledningen, idet de vestnordiske sprogs store ensartethed fremhæves, og der tales om ”ét sprog”. Dertil tilføjes, at der blot er ganske få lydlig og bøjningsmæssige forskelle mellem islandsk og norsk i perioden, men ingen kendte forskelle i syntaks, hvorefter det må stå klart, at der ikke gøres mere ud af de dele.

Rundtomkring i forskningslitteraturen er der dog fremsat synspunkter om skel mellem islandsk og norsk – fx brugen af ubestemt artikel (tidligere i norsk end i islandsk) eller det ældste islandske sprogs væksel mellem *oké* og *þá* som forbinder mellem en foranstillet ledsætning og en efterstillet hovedsætning. Sådanne forhold burde i det mindste have været omtalt og om nødvendigt afvist.

Bogen er bygget op med den generative grammatik som grundlag, og for folk uden nærmere kendskab hertil er der i bogens indledning givet en kort præsentation af denne synsmåde. Der er også to på lingvister sigtende kapitler om lydige og bøjningsmæssige forhold.

Fremstillingen støttes godt af eksemplerne, som for øvrigt står i modsætning til forgængerer ved deres fåtallighed. Der er udvalgt få eksempler, som til gengæld forsynes med en ord-til-ord-oversættelse (egl. morfem-til-morfem). Dette er en god hjælp især for nye studerende. I takt med at man får et fastere tag om det gamle sprog, ønsker man sig dog flere eksempler, som kan belyse de syntaktiske foreteelser ud fra forskellige synsvinkler.

Ud over ordføjningslæren indeholder SON et emneregister og et ordregister. Hvor fyldestgørende disse er, har jeg ikke kigget nærmere på, men det er en klar fordel i forhold til den gamle, nygaardiske model, hvor der ingen registre var.

Endelig indeholder bogen en bibliografi over norrøn ordføjning.

En helhjertet anbefaling kan nærværende forfatter desværre ikke stå inde for, men til en billigere pris var bogen værd at købe for overskuelighedens skyld.

J. Lindholm

Budstikken

Nr. 2 • juni 2007

Sprogets forsimpling	1
Et tidsskrift lukker dørene for det danske sprog.....	6
Andre lande kæmper for deres sprog .	9
Fra Modersmål-Selskabets møde.....	11
Anmeldelse af Helge Sandøy (red.): <i>Med 'bil' i Norden i 100 år. Ordlagning og tilpassing av utalandske ord</i> (2003)	12
Italiensk bliver officielt sprog	17
Anmeldelse af Jan Terje Faarlund: <i>The Syntax of Old Norse. With a survey of the inflectional morphology and a complete bibliography</i> (2004)	18

ISSN: 1902-1445

Udgives af Modersmålskredsen
Hjemmeside: www.modersmaalet.dk

Redaktion: Christian N. Eversbusch,
Arild Hald Kierkegaard (ansv.),
Loránd-Levente Pálfi.

Henvendelse og bestilling:
Loránd-Levente Pálfi
Prinsesse Charlottes Gade nr. 41, 3. t.v.
2200 København, N.
E-post: llp@asb.dk
Tlf. 29 92 12 92

Indlæg i bladet afspejler ikke nødvendigvis Modersmålskredsens holdning